

готельно-ресторанній діяльності може стати дієвою стратегією конкурентної боротьби, збереження та розширення бізнесу.

1. Service Sells: The Psychology of Service Recovery in Hospitality. URL: <https://revenuehub.com/service-sells-psychology-hospitality-service-recovery/>
2. Anita Sun. The secrets of hotel marketing psychology. URL: www.kuusoft.com/blogs/the-secrets-of-hotel-marketing-psychology-hotelanx/
3. Stefanie Waldek. The secret psychology behind how hotels are designed. URL: <https://thepointsguy.com/guide/the-secret-psychology-of-hotels/>
4. Are Morch. The role of color psychology in generating hotel website conversions. URL: <https://aremorch.com/the-role-of-color-psychology-in-generating-hotel-website-conversions/>

Копилець Євгеній

ДО ПИТАННЯ ПРО МОТИВИ ЗДОБУТТЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧОГО НАПРЯМУ

Як засвідчують чинні навчальні програми [1; 2], оптимальною для здобуття позашкільної освіти у гуртках туристсько-краєзнавчого напрямку фахівці вважають таку послідовність: спершу вихованці впродовж навчального року відвідують гурток «Юні туристи-краєзнавці» початкового рівня, де складають загальне уявлення про види спортивного туризму та ознайомлюються з напрямками краєзнавчих досліджень, а надалі обирають краєзнавчий або туристсько-спортивний гурток основного рівня відповідно до вподобань – «Історичне краєзнавство» чи «Екологічне краєзнавство», «Пішохідний туризм» чи «Велосипедний туризм» і т. п. Отже, на думку авторів програм, провідним мотивом вибору гуртка основного рівня є зацікавленість певним напрямом пізнавальної діяльності (краєзнавство) чи видом спорту (туризм).

Однак описана схема не спрацьовує, якщо гуртки формують на базі закладів загальної середньої освіти – адже зазвичай там немає можливості забезпечити учням широкий вибір профілів, тож пропедевтичний зміст «Юних туристів-краєзнавців» може реалізуватися лише в одному-двох видах туризму чи напрямках краєзнавства. Відрізняються від «канонічних» і мотиви, які спонукають учнів вступити до гуртка. В анкетах «Чого я чекаю від гуртка» (це

опитування проводимо на першому занятті) нерідко фігурують інші причини, зокрема, прагнення бути разом із друзями-однокурсниками, які виявили бажання займатися у гуртку.

Набрати з учнів однієї школи вузькоспеціалізований гурток часом досить проблематично. Якщо туризм іще захоплює романтикою подорожей і долання перешкод, то зацікавити 15-18 пересічних сучасних підлітків географічним (геологічним, економічним тощо) краєзнавством зазвичай складніше. Тому іноді керівники краєзнавчих гуртків свідомо уникають акценту на профілі гуртка: наголошують на туристській складовій (навчальні програми краєзнавчих гуртків містять блок туристсько-спортивної підготовки), розпочинають навчальний рік зі святкування 27 вересня Всесвітнього дня туризму, а краєзнавчу тематику вводять поступово, з використанням ігрових форм, розраховуючи, за О. М. Леонтьєвим, на «зсув мотиву на ціль».

Наш багаторічний досвід практичної діяльності засвідчує, що навіть із вихованцями, мотиви відвідування гуртка яких відрізняються від очікуваних, можливо повноцінно реалізувати освітній та розвивальний потенціал туристсько-краєзнавчої діяльності. Однак для цього педагогу необхідно спиратися на реальні спонуки дітей [3].

Ми широко практикуємо з вихованцями туристсько-краєзнавчих гуртків виконання інтегрованих досліджень, де географічні аспекти поєднуються з екологічними, геологічними, зоологічними, історичними, етнографічними [4]. Саме такий підхід сприяє формуванню ключових компетентностей учнівської молоді: до основних ознак життєвих, або ж ключових компетенцій науковці відносять, зокрема, надпредметність і міждисциплінарність. Інтегровані дослідження сприяють тому, що після опанування програми одного краєзнавчого гуртка, вихованці нерідко продовжують навчання за програмою іншого. Це цілком відповідає провідним дитячим мотивам здобуття позашкільної освіти. Їх яскраво передав організатор різноманітних експедицій учнівської молоді – від археологічних до екологічних – Л. Є. Перлов: «Я

відкликав убік кількох «ветеранів» і запитав, як би вони поставилися до того, щоб змінити район роботи: замість півдня попрацювати на півночі й саму роботу теж змінити... Діти переглянулися і майже в один голос запитали: «А яка різниця? Тільки б разом, а куди й навіщо – справа другорядна» [5, с. 73].

З огляду на зазначене, цілком доречною є відсутність серед затверджених Державною службою якості освіти орієнтовних індикаторів для самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу позашкільної освіти індикатора «частка здобувачів освіти, які продовжили навчання за відповідним напрямом, спеціальністю або обрали відповідну професію», який раніше був запропонований у проєкті Рекомендацій закладам позашкільної освіти щодо організації та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Адже, як бачимо, мотивація здобуття учнівською молоддю позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку далеко не завжди веде до опанування туризму чи краєзнавства на професійному рівні.

1. Програми з позашкільної освіти: туристсько-краєзнавчий напрям (вип. 1) / упоряд. О.Д.Наровлянський, Д.Г.Омельченко. – К., 2018. – 183 с.
2. Програми з позашкільної освіти: туристсько-спортивний напрям (вип. 2) / за заг. ред. О.Д.Наровлянського. – К., 2018. – 276 с.
3. *Копилець Є.* Із учнів спецшколи для дітей з особливими потребами – до еліти юних туристів-краєзнавців // Формування компетентностей обдарованої особистості в системі позашкільної та вищої освіти. Матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф., 11 березня 2021 р. – К.: НАУ, 2021. – С. 49-50.
4. *Копилець Є.* Організація інтегрованих краєзнавчих досліджень як засіб формування ключових компетентностей учнівської молоді // Позашкілля. – 2019. - № 12. – С. 58-63.
5. *Перлов Л.Е.* Работа в национальном парке «Водлозерский» // География и экология в школе XXI века. – 2004. - № 1. – С. 73-74.

Циватий Вячеслав

КОНЦЕПТ «ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ» У ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ, ІННОВАЦІЙНИЙ І КОМУНІКАТИВНИЙ ДИСКУРСИ

Кожна історична епоха має свою типологію історичної особистості, з її мовно-культурними особливостями, пріоритетами і ментальними установками,